

Statens Midler. Jeg hører nu imidlertid, at naar man ønsker at faae Ballø og Bemmetofte optagne paa Finantsloven, er det ingenlunde, fordi man vil gjøre nogenstomhøest Forandring ved dem. Man vil ikke foretage nogen Omvæltning eller Forandring i det Bestaaende, man vil altsaa blot have dem staaende paa Finantsloven, for at man der kan have dem at se paa. Jeg kan ikke negte, at hvis man havde Garantier for, at det blev derved, vilde man vistnok fra begge Sider let kunne komme ud over det. Man vilde da rolig kunne finde sig i at se dem staa der, ligesom de Herrer fra den modsatte Side ogsaa med stor Sindsøm maatte kunne finde sig i, at de ikke stod der, naar det ikke er Andet, de ville. Men jeg tror, at naar de først komme ind paa Finantsloven, vilde de let faae en Anvendelse, der er i Strid med deres fundatsmæssige Diemed; det ligger meget nærmere at antage. Det ærede Medlem, der talte før mig, har allerede oplyst, i hvilken Grad man har givet andre Midler, der ere optagne paa Finantsloven, en Anvendelse, der gik ud over deres oprindelige Diemed. Det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 3die Valgkreds (S. Madsen) har spurgt om, hvor det staaar, at det hører under den administrative og ikke under den lovgivende Magt at træffe Forandringer i Fundatsbestemmelser. Jeg svarer dertil, at det er Noget, der har udviklet sig i vor hele konstitutionelle Praxis. Det har udviklet sig ved Overgangen fra Absolutismen til den konstitutionelle Regjeringsform. Det har altid været betragtet som en Bestanddel af den udøvende Magt at føre Tilfyn med Stiftelser. Den hele Myndighed, som Regjeringen har udøvet med Hensyn til Ballø og Bemmetofte, er netop en Anvendelse af den Myndighed, som Staten har til at føre Tilfyn med Stiftelser og til, hvor de ikke længere kunne fyldestgjøre deres Formaal eller have Midler, der ere rigere end til at fyldestgjøre deres Formaal, at træffe forandrede Bestemmelser med Hensyn til dem. Jeg har kun villet have disse Betragtninger, endsskjønt de ere fremsatte tidligere, fordi man atter her har fremdraget de modsatte Paa-stande. Hvad selve Dagsordenen angaar, anser jeg det for meget lidet væsentlig, om den bliver vedtaget eller ikke, og jeg skal afholde mig fra at stemme om den.

Sable: Den ærede Minister omtalte sin Stilling som den, at han var nærmest stillet til at paa se Opretholdelsen af Retsstilstanden. Det forekommer mig, at under en Sag som denne kunde der være Opfordring til om just ikke at minde derom saa dog at fremhæve en anden Side af Justitsministerens Stilling, nemlig den, at han staaar paa sin Plads som den, der skal opretholde Statens Kæde, Statens Forordninger. Naar der i Dagsordenen er Tale om at udtale, at man ikke venter en tilfredsstillende Løsning af dette Spørgs-

maal under det nuværende Ministerium, ligger der for mig allerede i denne Uttring — for ikke at tale om den Maade, hvorpaa den ærede Minister fremførte sin Mening om Retsbrud, og om at han var kaldet til at opretholde Retsstilstanden — en Opfordring til at stemme for Dagsordenen. Naar den ærede Minister har sluttet sig til de Retskyndiges Udviklinger, som ere komne til Orde dels i Betænkningen og dels her i Salen, vil det vistnok ikke være undgaaet alle Tilhørernes Opmærksomhed, at disse Retskyndiges Udtalelser næsten alle have holdt sig til den privatretlige Side af Sagen, hvorefter der dog virkelig er et stort Hensyn at tage til Statens Stilling overfor saadanne Forhold. Dette sidste Hensyn blev i en ganske anden Grad iagttaget af de virkelig enevelbige Konger, end det laaber til, at de nuværende konstitutionelle Ministre iagttage det paa deres konstitutionelle Konges Vegne. Skulde jeg nu omtale det Indtryk, som jeg har faaet af de ærede tre, ja maasse ogsaa nogle flere juridiske Medlemmers Udtalelser, da er det dette, at hvor Talen er om Kongeloven, tager man saa Meget bort som muligt af Statens Ret og lægger saa megen Vægt, som man blot kan, paa den Privates Ret. Man taler om, at i den ene Haand holder Staten og Kongen paa Statens Vegne Statens Eiendom, men i samme Dieblis som Kongen lægger disse Statsejendomme over i en privat Mands Haand, finder man det ganske i sin Orden, at den private Mand, som har mere Myndighed — i det Mindste i Juristernes Dine — over det, han har faaet af Kongen, end den, Kongen selv havde, da det laa i Kongens Haand. Saaledes er Juristernes Omtale af denne Sag. Jeg vil dog ikke lade denne Forhandling hengaa uden at omtale — Historien kaster jo sit Lys over den Slags Forhold, og hele Sagen er jo ikke saa gammel — og fremhæve et Par smaa Træk, som høre med til at belyse denne Gjenstand, nemlig den Raadighed, som man har ment i Fortiden at kunne tiltage sig med Ballø og Bemmetoftes Midler, og den Raadighed, som den ærede Minister i Egenstaa af — jeg kan vel ikke sige: Justitsminister, men Kongens særlige Minister — paa Ballø og Bemmetoftes Kuratorers Vegne vil tiltage sig efter den Erklæring, han har afgivet. Den enevelbige Konge havde i Aaret 1750 en Minister, og til denne Minister overdrog han betydelige Kroneejendomme, hvoraf der blev oprettet et Grevskab. Efterkommerne af denne Mand ere nu for Dieblisset Kuratorer for de Stiftelser, som der er Tale om. 20 Aar efter sad en anden enevelbig Konge paa Danmarks Throne, og da vare allerede disse Stiftelser komne i Gang. Denne Konge havde ogsaa Ministre, som ogsaa bleve ophjæbte i Grevestanden, og Spørgsmaalet forelaa da, om ikke ogsaa disse skulde have Grevskaber, og om man ikke kunde give dem Ballø og Bemmetofte. Uagtet altsaa disse Stiftelser vare